

NUVOLADA A L'ORIENT LLUNYÀ¹

Lev Trotski

agost de 1934

---

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de:
<http://www.marxists.org/espanol/trotsky/ceip/escritos/Libro4/ContextHelp.htm>

En un primer moment, hom queda estupefacte per la insignificança de les forces militars que s'han concentrat a l'Orient Llunyà durant els mesos de màxima tensió en les relacions soviéticojaponeses. El 3 de febrer, el ministre de guerra del Japó, Hayashi, declarà que el seu govern tenia només 50.000 soldats a Manxúria, mentre que els soviets havien concentrat 100.000 homes i 300 avions en la seua frontera més pròxima. Bluecher, comandant en cap de l'exèrcit de l'Orient Llunyà, ha refutat a Hages, declarant que en realitat Japó té 130.000 homes estacionats a Manxúria, que és més d'un terç del seu exèrcit regular, els que sumats a uns 115.000 soldats manxurians, fan un total de 245.000 homes amb 500 avions. Al mateix temps, Bluecher agregà que les forces armades soviètiques no eren inferiors a les japoneses. Podria dir-se que, mesurats amb l'escala d'una gran guerra, només estan involucrats destacaments de guerrillers.

Les característiques de l'Extrem Orient (àrees immenses i escassament poblades, territori extremadament retallat, pobres mitjans de comunicació, llunyania de les principals bases) exclouen la concentració de masses de milions d'homes, així com un front profund i ininterromput i una guerra de posicions. En la contesa russojaponesa de 1904-1905, hi participaren de la banda russa 320.000 soldats; cap al final, és a dir, quan l'exèrcit tsarista estava completament destrossat, arribaren a 500.000. Els japonesos difícilment hauran aconseguit aqueixes xifres. A l'exèrcit tsarista no li mancà quantitat ni transport, sinó habilitat. Des d'aleshores, la tecnologia de guerra ha canviat incomparablement, però les peculiaritats bàsiques del teatre de guerra de l'Orient Llunyà romanen iguals. Per al Japó, Manxúria és una base intermèdia, separada pel mar de les bases principals. L'armada japonesa domina el mar, però no sota ell ni en l'aire. El transport marítim està infestat de perills. La població xinesa de Manxúria és hostil als japonesos. Igual que els soviets, el Japó no podrà concentrar milions d'homes en el front de l'Orient Llunyà. La tecnologia més moderna necessàriament haurà de correlacionar-se amb els

---

¹ "Nuvolada a l'Orient Llunyà", *Esquire* agost de 1934.

mètodes tàctics del passat. L'estratègia de Napoleó, i àdhuc d'Anníbal, en gran manera es conserva vigent en el TransBaikal i les províncies marítimes. Campanyes de cavalleria a gran escala introduiran canvis decisius en el mapa de guerra. Els ferrocarrils japonesos de Manxúria perillaran més que la línia soviètica que corre al llarg de l'Amur. Les operacions de destacaments aïllats, les incursions de cavalleria en la reraguarda enemiga, estaran lligades a un esforç colossal de moderna tecnologia davall la forma de l'aviació, com a mitjà d'explorar, bombardejar i mantenir les línies de transport. En la mesura en què la guerra en l'Amur i les províncies marítimes tinga un caràcter de moviment i maniobres, el seu resultat dependrà, en grau decisiu, de l'habilitat dels destacaments aïllats per a actuar en forma independent, de la iniciativa dels oficials de més baixa graduació i dels recursos del soldat que ha d'actuar per compte propi. Opine que en tots aquests aspectes l'exèrcit soviètic es mostrarà superior al japonès, almenys tant com l'exèrcit japonès ho fou en 1904-1905.

Com ho han demostrat els esdeveniments de l'any passat, Tòquio no pot decidir-se a iniciar ja la guerra. I, mentre, en cada any addicional, la relació de forces no canviarà a favor del Japó. La base militar-industrial de Kuznietsk ja ha alliberat el front oriental de la seua dependència amb la reraguarda europea. La renovació de la capacitat de transport del ferrocarril Moscou-Khabarovsk, en fer-li doble el carril, ha estat fixada pel govern soviètic com una de les tasques prioritàries de 1934. Simultàniament s'han iniciat els treballs per a traçar 1.400 quilòmetres de vies des del llac Baikal fins a les regions per davall d'Amur. La nova línia principal cobrirà les regions més riques de carbó en Bureia i les mines de Khingan. El programa de construcció industrial transformarà la regió del Bureia (que només dista 500 quilòmetres de Khabarovsk, és a dir, un desè de la distància a la regió del Kuznietsk) en una base independent militar, tecnològica i industrial. La correlació entre els gegantins èxits en transport i indústria amb els substancials privilegis econòmics que s'estendran a la població de l'Orient Llunyà menaran a una ràpida colonització del territori, la qual cosa deixarà sense base els plans de l'imperialisme japonès per a Sibèria.

De totes maneres, la situació interna del Japó fa la guerra quasi inevitable, així com fa trenta anys tampoc el tsarisme pogué eludir-la, malgrat totes les veus d'advertència. No hi ha contradicció si diem que, una vegada esclatada la guerra a l'Orient Llunyà, aquesta serà o molt breu, quasi instantània, o molt, molt llarga. L'objectiu del Japó és la presa de l'Orient Llunyà i, de ser possible, d'un sector considerable del territori del TransBaikal. Açò, per si mateix, requereix un llarg període de temps. D'altra banda, la guerra podria acabar ràpidament en el cas que la Unió Soviètica fos capaç d'aixafar l'ofensiva japonesa en el seu mateix inici, en forma decisiva i per un bon període. L'aviació proporciona als soviets una arma d'inestimable poder per a aqueixa tasca defensiva.

No cal que hom siga devot de la guerra aèria “integral”, és a dir, creure que les operacions militars decisives es compliran en l'aire, per a adonar-se que, sota certes condicions, l'aviació indiscutiblement és capaç de decidir la guerra, paralitzant radicalment les operacions ofensives de l'enemic.

Precisament, aquest és el cas en l'Extrem Orient. En les seues queixes sobre la concentració de forces aèries soviètiques en les províncies marítimes, Hayashi revelà la comprensible alarma dels cercles dirigents de Japó, els més importants centres polítics, complexos industrials i bases militars del qual estan exposats als atacs de l'aviació roja. Tenint com a base les províncies marítimes, és possible, per mitjà d'avions de gran radi d'acció, infligir els majors estralls en els centres vitals de l'illa imperial. Inclús suposant quelcom poc probable, que Japó aconseguís desplegar una força aèria igual o superior, disminuiria el perill per a l'illa però no quedaria eliminat. No hi ha barrera aèria impenetrable; les seues ruptures serien freqüents; i cada una d'elles portaria greus conseqüències. En aquest duel, el més important no serà la inqüestionable superioritat material i tècnica de l'aviació soviètica, sinó la posició geogràfica relativa d'ambdós contendents.

Mentre que quasi tots els centres japonesos estan exposats als atacs aeris, l'aviació japonesa no pot respondre enlloc amb colps equivalents. No parlem de Moscou; ni tan sols pot aconseguir sense escales la base de Kuznietsk (situada a 6 o 7.000 quilòmetres). Al mateix temps, ni en les províncies marítimes ni a Sibèria Oriental hi ha centres de tan vital importància la destrucció dels quals puga exercir en el curs de la guerra una influència decisiva o, almenys, digna de menció. L'avantatge de posicions, multiplicada per una tecnologia més avançada, donarà a l'Exèrcit Roig una preponderància difícil d'expressar en un coeficient precís, però que podrà ser de decisiva importància.

Si, tanmateix tot, l'aviació soviètica es mostrés insuficientment preparada per a solucionar en la tercera dimensió aquesta grandiosa tasca, llavors el centre de gravetat revertiria al pla, a les dos dimensions, on entrarien a regir amb tota la seua força les lleis de la guerra en l'Orient Llunyà. La primera d'elles diu: lentitud. Òbviament, ha passat el temps per a una sobtada ocupació de les províncies marítimes. Avui Vladivostok és una plaça poderosament fortificada, que pot transformar-se en el Verdun del Pacífic. L'intent de capturar aquesta fortalesa només pot fer-se per terra, i requeriria una dotzena de divisions, el que significa dues vegades i mitja o tres vegades més de les necessàries per a defensar-la. Inclús en cas d'assolir un èxit total, una operació així requeriria mesos, deixant així a disposició de l'Exèrcit Roig un valuós període de temps suplementari. La marxa dels japonesos cap a l'Oest requeriria una labor preparatòria colossal: fortificar les bases intermèdies, i construir camins i vies fèrries. El seu mateix èxit crearia al Japó creixents dificultats, ja que l'Exèrcit

Roig es retiraria sobre les seues pròpies bases, mentre el japonès s'aniria dispersant sobre territoris inhòspits, deixant a les seues esquenes una Manxúria esclavitzada, una Corea aixafada i una Xina hostil. Una guerra perllongada obriria la possibilitat de formar, en el fons de la reraguarda japonesa, un exèrcit xinès amb suport de tecnologia i instructors soviètics.

Però ací ja entrem, en el vertader sentit de la paraula, en el terreny de les relacions mundials, amb totes les seues possibilitats, perills i aspectes desconeguts latents en elles. És evident que moltes de les consideracions que faríem quedarien eliminades en el cas que la guerra es prolongués una quantitat d'anys i forcéss els soviets a posar vint milions d'homes en armes. En aqueix cas, l'economia rural soviètica, els problemes fonamentals de la qual estan lluny d'haver-se solucionat, es presentaria, junt amb el transport, com l'anella més dèbil. No obstant, precisament en la perspectiva d'una gran guerra és absolutament inadmissible considerar la qüestió de l'URSS de manera aïllada, és a dir, sense una connexió directa amb la situació mundial en el seu conjunt. Com s'alinearán els països en Orient i Occident? Es concretarà la coalició militar entre Alemanya i Japó? Trobarà aliats l'URSS? Qui seran? Què ocorrerà amb la llibertat dels mars? Quin serà el nivell de subsistència del Japó i, en general, la seua situació econòmica? Patirà Alemanya un nou bloqueig? Quina serà l'estabilitat relativa dels règims dels països contendents? Podríem així multiplicar indefinidament el nombre de preguntes d'aquest tipus. Totes sorgiran inevitablement de les condicions d'una guerra mundial, però ningú les pot respondre *a priori*. En l'actual curs de mútua destrucció dels pobles, anirem trobant la resposta; i no podem descartar que aquesta resulte una sentència de mort sobre tota la nostra civilització.